

Protokoll fra møte i Katolsk-luthersk samtalegruppe (KATLUSA)

Fredag 5. juni, fra kl. 09.30. - 14.30 i Bispesalen i Oslo bispegård, St. Hallvards plass 3, Oslo

Tilstede: Biskop Fredrik Hansen, Torbjørn Holt, Else-Britt Nilsen, Oddvar Moi, Pål Bratbak, Biskop Sunniva Gylver, Einar Vegge, Margunn Sandal, Beate Fagerli (sekretær)

Forfall: Marianne Brekken

Åpning: Biskop Sunniva Gylver ledet morgenandakt i St. Hallvardkapellet.

Møtet ble ledet av biskop Sunniva Gylver, som startet med å utfordre medlemmene til å dele noe som er fint og noe som er vanskelig ved troen, som del av presentasjonsrunden.

1/26: Godkjenning av innkalling og dagsorden

Vedtak: Innkalling og dagsorden ble godkjent.

2/26: Orientering fra kirkene

Fra Den katolske kirke

Biskop Fredrik Hansen orienterte fra Den katolske kirke.

1. Den katolske kirke i verden

Sentralt for kirken er valget av pave Leo XIV, og det interessant å følge den nye pavens virke. Paven holder en ukentlig katekeseserie over det andre vatikankonsil, og har også utgitt encyclikaen Magnifica Humanitas om ivaretagelse av mennesket i Kunstig intelligens-tidsalderen. Foreløpig avventes det hvilken betydning pavevalget vil få for økumenikken og endringer i Vatikanet. På verdensbasis ses synkende medlemstall i Europa, men likevel tegn til en ny dynamisk retning i Vesten. I Vesten ser en også tegn til enhetsutfordringer i kirken, både i Tyskland, og gjennom SSPX (St.Pius X-broderskapet, med sete i Sveits). Medlemstallet øker i Afrika, men både i Afrika og Asia opplever kirken forfølgelse.

2. Den katolske kirke i Norden

Den nordiske bispekonferansen samler Den katolske kirke i Norden. Det er kirkevekst i alle de nordiske landene, så nær som i Danmark, på grunn av innvandring. I Island, Danmark og Finland opplever kirken store økonomiske utfordringer. I Sverige og Danmark er det forestående bispeskifter.

3. Den katolske kirke i Norge

Per 1. juni 2026 er det 170983 registrerte medlemmer, det reelle tallet på katolikker forventes å være adskillig høyere. Norsk katolsk bisperåd består av de to biskopene, og støttes av en sekretær, en samfunnskontakt (STL), en liturgisk sekretær og en rådgiver. Det er forskjell på Oslo katolske bispedømme (OKB) med 151801 medlemmer, som er det største bispedømmet, og Den katolske kirke i Norge med Norsk katolsk bisperåd som jobber nasjonalt. De to andre stiftene er Trondheim stift med 16735 medlemmer, ledet av biskop Erik Varden, og Tromsø stift med 7467 medlemmer, hvor biskop Erik Varden virker som apostolisk administrator.

4. Oslo katolske bispedømme (OKB)

Nyorganisering av kurien (sentraladministrasjonen) omfatter Det biskoppelige råd som overordnet organ under biskopen, generalvikar (økonomi, eiendom, administrasjon – p. Sigurd Markussen), biskoppelig vikar for evangelisering (trosopplæring, skole, kommunikasjon – p. Pål Bratbak), Biskoppelig vikar for sjelesorg og gudstjeneste (menighetsliv, sakramentale og liturgiske spørsmål – p. Ole Martin Stamnestrø). Kurien er omorganisert i seks kontorer, og har nytt presteråd og finansråd. OKB har også nyetablert Økumenisk kommisjon.

Utfordringer fremover:

- Bispedømmets økonomiske situasjon og bygningsmasse. 84% av inntektene er statstilskudd, andre inntekter kommer fra Tyskland, og noe (lite) i gaveinntekter.
- «Kirken i samfunnet»
- Ordenslivet
- Nasjonalsjelesorgen/enhet i bispedømmet. Utfordringen henger sammen med behov i medlemsmassen, hvor mange er innvandrere.
- «Bispedømmesynode»
- Evangelisering av unge
- Veien mot 2030: egen kommisjon som jobber med fire større prosjekter rundt St. Olav
- Den «fire-delte» økumenikken: Den norske kirke, frikirkeligheten (inkludert etiske spørsmål og friskoler), de ortodokse (bl.a. eritreeerne), Den nordisk-katolske kirke. I tillegg kommer dialogen med Det mosaiske trossamfunn.

Fra Den norske kirke

Biskop Sunniva Gylver orienterte, med innspill fra medlemmer.

- Oslo bispedømme er organisert med ca. 180 prester, og 800 ansatte totalt. Den norske kirke har en komplisert ledelsesstruktur, som merkes særlig ved nedskjæringer og nylig til dels dramatisk nedbemanning. Nedskjæringer over hele landet gjør det utfordrende å skulle være folkekirke og nå ut til alle.
- Samtidig er rekruttering en utfordring. Den norske kirke har de siste årene åpnet for rekruttering til prestetjeneste av personer som allerede har en annen karriere fra før. De bidrar med andre ressurser og perspektiver inn i tjenesten, samtidig som det kan

være en utfordring å åpne for rekruttering av mennesker som kan ha mindre kjennskap til kirken fra før. Det handler om å sikre at kirken kan være tydelig og trygg som folkekirke.

- Det liturgiske revisjonsarbeidet fortsetter.
- En nylig foretatt medlemsundersøkelse viser at 5 millioner er innom kirkelige handlinger i løpet av året, noe som viser viktigheten av gudstjenester og kirkelige handlinger. I 2025 deltok 9,3 millioner mennesker på gudstjenester, i kirkelige seremonier, konserter og kulturarrangementer.
- Årets medlemsundersøkelse viser et stort spenn i tro og tilhørighet blant Den norske kirkes medlemmer, blant annet at omtrent en tredjedel sier de tror at Gud finnes, nesten like mange at de ikke tror Gud finnes, og den siste tredjedelen er usikker. Undersøkelsen sier også at 33% av unge mellom 15 og 29 år ønsker å lære mer om kristendommen. Det tyder på et stort spenn innenfor folkekirken, og et behov for å være en evangeliserende og misjonerende kirke, som kan bidra til å normalisere en frimodig samtale om tro. Folk har behov for å ikke settes i bås. Derfor er det viktig at kirken er åpen, samtidig som den er tydelig.
- Oppslutningen om dåp har gått noe ned, men er fremdeles høy, også oppslutning om konfirmasjon.
- En rapport laget av firmaet Rambøll fra 2024 anslår som et forsiktig estimat, at Den norske kirkes årlige kulturelle bidrag til det norske samfunnet ligger på 3,4 milliarder NOK. Det er et stort spenn i tilbud og arrangementer som formidles gjennom kirken, og lokalt er det svært mange som fortsatt ønsker menighetsbladet i posten.
- Trosopplæring er et stort tema i kirken, og Kirkemøtet har vedtatt at arbeidet skal omfatte trosopplæring blant alle aldersgrupper.
- Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport har utløst et stort arbeid i kirken, ikke bare med språk- og menighetsarbeid på samiske språk og kvensk/finsk, men også med kursing og økt bevisstgjøring blant ansatte om fornorskningen og behovet for forsoningsarbeid.

Vedtak: Tatt til orientering

3/24: Orienteringer om pågående liturgirevisjoner

Fra Den norske kirke

- Kirkerådet og Bispemøtet har de senere år igangsatt arbeid med flere liturgisaker, hvorav av arbeid med hovedgudstjenesten er avsluttet. Våren 2026 arbeides det med å ferdigstille et forslag for Ordninger for vigsling til tjeneste, med tanke på å sende forslaget ut på høring. Opptak av intern orientering ved Gunnhild Nordgaard Hermstad, seniorrådgiver liturgikk i Kirkerådet, ble vist på møtet.

Fra Den katolske kirke

- Liturgi er evangelisering i praksis. Kirken erfarer at troende viser stor interesse for liturgien, noe som bl.a. vises gjennom interessen for deltakelse i «NM i ministrering».
- Messeboken fra 1982 er under oppdatering. Den katolske kirke i Norge avventer noen tekster før en ny norsk utgave ferdigstilles. Endringene er særlig språklige og omfatter bl.a. konfirmasjonsliturgien, vigselsliturgien, endringer i helgener og arbeid med lektionariet. Siden det norske missalet kom for nærmere 50 år siden er det gjort endringer fra Vatikanets side, bl.a. nye helgener, og dette må innarbeides.
- I tillegg innbefatter arbeidet liturgisk musikk og salmer.

Fra samtalen:

- Lektionariene er interessante som en fellesarv inn i pilegrimsarbeidet (jf. Primstaven).

Vedtak: Tatt til orientering

4/24: Kirkenes satsing på arbeid blant unge voksne, med henblikk på felles utfordringer

Fra Den norske kirke

Caroline Vesterberg, seniorrådgiver for undervisning og læring i Kirkerådet, innledet om Kirkerådets arbeid med unge voksne og medlemsundersøkelse blant unge.

En omfattende medlemsundersøkelse har vært gjennomført blant aktivt troende medlemmer, støttespillere og ikke-troende medlemmer. Undersøkelsen gir et interessant innblikk i hva unge og unge voksne tenker om tro (se vedlagte PowerPoint presentasjon). I undersøkelsen kommer det bl.a. frem at 32% av de spurte ønsker å lære mer om kristendom, mens hele 76 % mener det er viktig at unge lærer om kristendom. Dåp og nattverd oppleves som viktige møtepunkter for unge voksne. Også bønn er et viktig tema, og det å forstå bønn.

Fra den katolske kirke

Pål Bratbak orienterte om arbeid blant unge voksne i Stavanger, og Torbjørn Holt orienterte om arbeid i Oslo.

Kirken mister ikke primært unge medlemmer etter konfirmasjonstiden, men heller når de flytter hjemmefra. Det er en forventning om at unge deltar på søndagsmessen. Samtidig er det et spørsmål hva som kan gjøres med katekesen. Unge får 9 år med trosformidling til og med konfirmasjonen, men det er fortsatt et behov for å styrke kompetanse på formidling av tro. En utfordring er språk.

Med til bildet hører også at en del unge søker kirken med sine spørsmål. Det tilbys 1 år med kurs for unge mellom 15 og 29 år, men utfordringen er hva kirken kan tilby etterpå. En del unge menn er søkende og viser interesse for liturgi, historie og åndelighet. Viktig i våre respons er å ta de unges religiøse lengsel på alvor, og tilby samtale.

Fra samtalen:

- Hva kan vi tilby unge, og hvor tydelige tør vi å være i samtale med dem?
- Det er forskjell mellom kirkene våre i noen lærespørsmål. Hva er det de unge søker?
- Noen tilbud treffer bedre enn andre, som f.eks. St. Jakob i Bergen. Det kan handle om å finne en balanse mellom aktive oppgaver og det relasjonelle som skaper tilhørighet.
- Hva skjer med unge når troen på mennesket dør, og eksistensielle spørsmål oppstår. Disse følger gjerne strømninger i tiden.
- Samarbeid med ulike organisasjoner kan være fruktbart, der skapes gjerne møteplasser for samtale om tro og teologi.
- Vi har også erfaring med interesse for pilegrimsgudstjenester, det finnes en bærekraft i det rituelle.
- Det er også viktig å ta skammen noen unge føler på alvor, når de blir møtt med en forventning om at kristne er litt dummere enn andre. Samtidig føler mange at en naturvitenskaplig tilnærming til livet ikke kan dekke alle livsområder. For eksempel kan den ikke si noe om meningen med livet.
- Å tilby faste samtaler med unge, og gjerne knytte dette an til gudstjenestelivet, kan være med på å bygge en kjerne av aktive, unge.
- Fra katolsk hold opplever vi at en del konvertitter forsvinner igjen, eller at barna forsvinner. Det kan være et ønske om å møte Kristus, men så vi må også møte spørsmål om hva det gir dem, hva slags liv vil de leve. Et spørsmål er også hva som skjer med de ikke-norske katolikkene, hvordan vil bildet være om 30 år?

Vedtak: Tatt til orientering

5/24: Eventuelt og møteplan fremover:

a. Saker til dagsorden fremover:

- Utveksling av nytt fra kirkene bør fortsatt prioriteres.
- Utfordrende og krevende situasjoner i samfunnet, som kirkene møter og må forholde seg til.
- Å ha en teologisk innledning. Tema:
 - Kirken i det offentlige rom
 - Trosopplæring
 - Tilsyn
 - Intern teologisk samtale om nattverdstilgang

- Konfirmasjon
- Dokumenter til distribusjon:
 - Katolsk, ortodoks og luthersk dialog om nattverden.
 - Dokument om differensiert konsensus.

b. Neste møte

2dre november 2026, fra kl. 09.30 – 14.30, hos Den katolske kirke.

c. Møteplan for 2-3 møter i året

Torbjørn Holt og Beate Fagerli finner og deler datoer for 2027 – 2028, i samråd med biskopene.

d. Felles tur i 2027

Det er ønskelig med en felles tur, gjerne i Norden, f.eks. Vadstena.

Vedtak: Sekretariatet bes om å følge opp de innspill som kom frem i samtalen.

Biskop Sunniva Gylver avsluttet møtet med bønn og velsignelse.